

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACHT 2008

**AISTRIÚCHÁN
AR SCÉIM MHARCÁLA**

GAEILGE

GNÁTHLEIBHÉAL

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

AN ARDTEISTIMÉIREACTH 2008

SCÉIM MHARCÁLA

GAEILGE

GNÁTHLEIBHÉAL

SCRÚDUI THE TEISTIMÉIREACHTA, 2008

GAEILGE

ARDTEISTIMÉIREACHT, GNÁTHLEIBHÉAL

SCÉIM MHARCÁLA

GINEARÁLTA

Ní mór do na Scrúdaitheoirí Cúnta an mharcáil a dhéanamh i ndúch dearg. Ní mór dóibh na mórshotúin ach go háirithe a mharcáil (níl ceartú i gceist) trí líne dhearg a tharraingt fúthu.

Is cóir na marcanna a bhronntar ar fhoranna éagsúla na gceisteanna agus na bhfocheisteanna, (de réir mar a áireofar ag an gComhdháil iad), a thaispeáint go soiléir san ionad cuí ar fhreagarleabhar an Iarrthóra.

PÁIPÉAR I (220 marc)

CEIST 1

- CEAPADÓIREACHT -

120 MARC

‘Freagair do rogha **dhá cheann** de **A, B, C, D** anseo.’

I gcás A, B, C, agus D (Dhá cheann le freagairt)

Leathleathanach nó breis:	Tasc	= 3 marc	
	Ábhar	= 9 marc	= 60 marc x 2 = 120 marc
	Cumas Gaeilge	= 48 marc	

[Cumas Gaeilge = (i) fairsinge agus saibhreas Stór Gaeilge an iarrthóra (= 40%) móide

(ii) beachtas maidir le máistreacht cruinnúsáide ar na príomhghnéithe de cheart na Gaeilge (= 50%) agus litriú (= 10%).]

[Gearrfar pionós ar iarrthóirí de bharr nach bhfuil na hiarrachtaí ceapadóireachta ad rem.]

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir Cúnta an marc a bhronntar as 3 (Tásc), an marc a bhronntar as 9 (Ábhar) agus an marc a bhronntar as 48 (Gaeilge) a thaispeáint go soiléir ag bun na n-iarrachtaí ceapadóireachta.

[Nóta: Maidir le ‘Gaeilge Lochtach’ a luaitear leis na ceisteanna ina dhiaidh seo : Lochtanna a fhaightear ar fhreagra an iarrthóra i dtaca leis na gnéithe seo a leanas:

- (i) fairsinge agus oiriúnacht Stór Gaeilge an iarrthóra, móide
- (ii) beachtas maidir le máistreacht cruinnúsáide ar na príomhghnéithe de cheart na Gaeilge. (i) agus (ii) sa chóimheas 40% : 60%]

CEIST 2 (A + B)

- LÉAMHTHUISCINT -

100 marc

‘Freagair **A** agus **B** anseo.’

A (50 marc)

- (i) **Dhá** chlár teilifíse a raibh Izabela mar aoi orthu (5 mharc x 2). = 10marc
- (ii) **Dhá** rud a bhíonn ar an suíomh gréasáin *metoo.ie* (5 mharc x 2). = 10marc.
- (iii) A ndearna sí go páirtaimsire agus í ag obair sa bhanc (10 marc). = 10 marc.
- (iv) Mar a mhothaigh sí sa Phólainn Nollaig 2001(10 marc). = 10 marc.
- (v) Mar ar éirigh léi mar fhreastalaí sa teach tábhairne (10 marc) = 10 marc.

[Gaeilge Iochtach: 0 - 5 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

(i) (a) “Questions and Answers”: (b) “The View “ (c) “The Late Late Show” - ➔
dhá cheann ar bith = 5 + 5 = 10 marc

Nó An abairt: “ Tá clárnach iad”. = 10 marc

An abairt thuas agus cuid nó abairt iomlán amháin ina dhiaidh sin nó roimhe sin
= Iomarcach 5 + 3 **nó** 3 + 5.

Ach **TRÍ** abairt “ Tá cáil bainte amach go deireadh an ailt.
=Iomarcach 3 + 3.

- (ii) (a) bíonn poist á bhfógairt ar an suíomh. = 5 mharc. poist = 3 mharc.
- (b) bíonn nuacht ón bPolainn le léamh air. = 5 mharc nuacht = 3 mharc.
- (c) bíonn fóram ar an suíomh a thugann deis do Pholannaigh ceisteanna a phlé lena chéile.
Fóram = 3 mharc. Dhá cheann ar bith 5+5 = 10 marc.

Nó: an abairt: “ Bíonn poist le léamh air”. 5+5 = 10 marc

An abairt: “Bíonn fóram lena chéile”. = 5 mharc

Nó: An dá abairt dheireanacha san ALT = 10 marc

Nó: “ Is suíomh gréasáin é go deireadh an ailt = 10 marc

Nó: “Tá post aicigo deireadh an ailt .
iomarcach = 8 mharc
An tAlt = 5mharc

- (iii) dlí = 10 marc. ag déanamh staidéir ar an dlí = 10 marc
 Nó: An abairt: “Thosaigh sí ag an am céanna” = 10 marc
 Nó: An abairt thuas agus cuid nó abairt iomlán ina dhiaidh sin nó roimhe sin. Iomarcach = 5 mharc
 Ach trí abairt: “Nuair a bhí a fhágáil.” ró- iomarcach = 0
- (iv) Bhí cumha / brón / uaigneas / aiféalauirthi. = 10 marc
 Nó: An abairt “D’fhill sína hÉireann” = 10 marc
 Nó: “Bhí sí ag iarraidh filleadh ar B.Á.C” = 10 marc
 Nó: “Tháinig sí go hÉirinn ...2001” agus an dá abairt thuas. = Iomarcach
 = 5 mharc
 AN tALT síos go “ar ranganna Béarla” ró- iomarcach = 0
- (v) Níor éirigh léi = 10 marc
 Nó “D’eirigh sí as tar éis na chéad oíche” = 10 marc
 Nó An chéad abairt san ALT “fostaíodhleí” = 10 marc
 Nó An chéad dá abairt san ALT “fostaíodhoíche” = 10 marc
 Nó An chéad dá abairt san ALT + cuid den chéad abairt eile. iomarcach
 = 5 mharc

B (50 marc)

- (i) An post nua a fuair Peter Quinn in 2007 (10 marc). = 10 marc
 (ii) An rud a raibh Peter agus Seán tógtha leis (5 mharc).
 Dearcadh an athar ar na cluichí i dtosach (5mharc). = 10 marc
 (iii) **Dhá** ábhar a ndearna Peter staidéar orthu (3+2 mharc).
 An grúpa lena bhfuil sé ag obair anois (5 mharc). = 10 marc
 (iv) An fáth a gcabhraíonn sé le grúpaí deonacha (10 marc). = 10 marc
 (v) **Dhá** dhúshlán atá roimh TG4 dar le Peter (5 mharc x 2). = 10 marc

[Gaeilge lochtach: 0 - 5 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

[Gearrfar pionós i ngeall ar iomarcaíocht]

Nóta: Taispeánfar go soiléir na marcanna a ghnóthaíonn iarrthóirí as an mbuneolas a aimsiú, na marcanna a bhaintear i ngeall ar an nGaeilge a bheith lochtach agus na marcanna a bhaintear i ngeall ar iomarcaíocht san ionad cuí ar an bhfreagarleabhar.

(i) Cathaoirleach ar TG4		= 10 marc
Nó: an abairt “Anuraidhó R.T.É.”		= 10 marc
Nó: an abairt thuas <u>agus</u> cuid nó abairt roimhe sin	iomarcach_	= 5 marc
(ii) (a) An pheil		= 5 marc
Nó: an abairt “ Bhí Peterag fás aníos”		= 5 marc
(b) cur amú ama NÓ níor bhac sé le cluichí.		= 5 marc
Nó: an abairt “Níor bhac a n-athair dar leis”		= 5 marc
An dá abairt thuas le chéile gan na litreacha (a), (b) glac leo i.e.		5 + 5 = 10 marc
(iii) (a) Laidin; Eacnamaíocht; Cuntasaíocht – aon dá cheann	3 + 2	= 5 marc
Nó: an abairt “ Bhain sé céim amach1964”		= 5 marc
Nó: an abairt thuas <u>agus</u> an abairt ina dhiaidh sin		= 5 marc
Nó: an abairt thuas <u>agus</u> cuid d’abairt eile	iomarcach	= 3 marc
(iii) (b) Quinn Group		= 5 marc
Nó: an abairt “ Ach ansin Quinn Group”		= 5 marc
Nó: an abairt thuas agus cuid nó abairt iomlán ina dhiaidh sin. (níl sé iomarcach)		= 5 marc
(iv) mar gur cuimhin leis an uair nach raibh mórán airgid aige.		= 10 marc
Nó an abairt “ Tá neart airgidairgid aige”		= 10 marc
Nó an abairt dheireanach san alt.” Is í an céanna leo”		= 10 marc
Trí abairt dheireanacha san alt -	<u>iomarcach</u>	= 5 marc
(v) (a) Caithfidh an fhoireann agus an bhainistíocht a bheith ag forbairt na seirbhísí.		= 5 marc.
(b) Caithfidh siad cláir mhaithe a dhéanamh leis an lucht féachana a choinneáil.		= 5 marc.
(c) Caithfidh an rialtas go leor airgid a chur ar fáil don stáisiún.		= 5 marc.
	Dhá phointe	5 + 5 = 10 marc.
Nó Tá pointe amháin i ngach abairt sna trí abairt dheireanacha san alt		5 + 5 = 10 marc.
<u>Nóta</u> ní iomarcach í gceist san abairt “ Tá go leor dúshlán roimh TG4 dar leis”.		
	an tALT	= <u>8 marc</u>

Páipéar II (110 marc)

Tá rogha ag iarrthóirí cúrsa ainmnithe nó cúrsa roghnach a dhéanamh

ROINN A

- CÚRSA AINMNITHE -

55 MHARC

Ceist 1 agus Ceist 2 a fhreagairt anseo.

CEIST 1

- PRÓS AINMNITHE-

(55 mharc)

‘Freagair (a) agus (b) anseo.’

(a)

(i) Ar tharla ón am ar tháinig Eoin abhaile ón teach tábhairne go dtí an deireadh.
(Clare sa Spéir) = 25 mharc

(ii) An duine is fearr leat, Clare nó Eoin?

= 2 mharc

Fáth le do thuairim?

= 10 marc

Dhá fháth. = 4 mharc x 2

= 8 mharc }

= 35 mharc

Nó

(i) Cur síos ar an ngaol idir Nóinín agus Peadar agus iad óg.

(Lá Buí Bealtaine)

= 25 mharc

(ii) Cén sórt duine é Peadar ina sheanfhear?

Cur síos gairid air. 5+5

= 10 marc

= 35 mharc

Nó

(i) Cur síos ar ar tharla don Chearrbhach ó baisteadh an leanbh go dtí gur fhill sé ón Spáinn.

(An Cearrbhach Mac Cába)

=25 mharc

(ii) Cén sórt carachtair é Dia?

Cur síos gairid air. 5+5

= 10 marc

= 35 mharc

[Gaeilge lochtach: 0 – 5 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

(b)

Cuntas gairid ar a bhfuil i gceann amháin de na saothair a luadh faoin téama atá roghnaithe agat as na téamaí atá luaite. = 20 marc

Nó

Cuntas gairid ar **dhá** rud i gceann amháin de na saothair a luadh, Rud amháin a bhí suimiúil (go maith) agus rud amháin nach raibh suimiúil (go maith) (10 marc x 2) = 20 marc

[Gaeilge lochtach: 0 – 3 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

Ceist 1= 55 mharc

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc don Ábhar agus an marc a bhaintear i ngeall ar Ghaeilge lochtach i gcuid (a) agus an marc don Ábhar agus don Ghaeilge i gcuid (b) a thaispeáint go soiléir sna hionaid chuí ar an bhfreagarleabhar.

CEIST 2 - FILÍOCHT AINMNITHE - (55 mharc)

‘Freagair (a) agus (b) anseo.’

(a)

- (i) Cur síos ar Jack. (**Jack**) = 8 marc
- (ii) Na dathanna a luaitear sa dán.(4+4) = 8 marc
- (iii) An sórt saoil a bheidh ag Jack. = 8 marc = **35 marc**
- (iv) Ar thaitin an dán leat? = 3 mharc
Dhá fháth. = 4 mharc x 2 = 8 marc = 11 mharc

Nó

- (i) Téama don dán dar leat. = 8 marc
(**Bímse Buan ar Buairt Gach Ló**)
- (ii) Dhá mhothúchán atá sa dán (2 x 4mharc) = 8 marc
- (iii) Mar a léiríonn an file go raibh an nádúr faoi bhrón = 8 marc = **35 mharc**
- (iv) An maith leat an dán? = 3 mharc
Dhá fháth. = 4 mharc x 2 = 8 marc = 11 mharc

[Gaeilge lochtach: 0 – 5 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

(b)

Cuntas gairid ar a bhfuil sa dán, **Faoiseamh a Gheobhadsa**,
faoin mothúchán atá roghnaithe agat as na mothúcháin atá luaite.

= 20marc
Iomlán = **20 marc**

Nó

Cuntas gairid ar phríomhsmaointe an dáin,
Faoiseamh a Gheobhadsa
Íomhá a thaitin leat (nó nár thaitin leat)

8+8 = 16 mharc
= 4 mharc
Iomlán = **20 marc**

[Gaeilge lochtach: 0 - 3 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

Ceist 2 = 55 mharc

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc don Ábhar agus an marc a bhaintear i ngeall ar Ghaeilge lochtach i gcuid (a) agus an marc don Ábhar agus don Ghaeilge i gcuid (b) a thaispeáint go soiléir sna hionaid chúí ar an bhfreagarleabhar

Ceist 1 agus Ceist 2 a fhreagairt anseo.

CEIST 1

- PRÓS ROGHNACH-

(55 mharc)

‘Freagair (a) agus (b) anseo.’

(a)

- (i) Cuntas ar an eachtra is mó a thaitin leat (nár thaitin leat)
(**Gearrscannán**) = 23 mharc
Teideal an ghearrscannáin/ ainm an léiritheora = 2 mharc
= 25 mharc
- (ii) Pearsa is mó a thaitin leat.
Cur síos gairid air/uirthi. 3+3 = 6mharc
Fáth ar thaitin sé/sí leat 2+2 = 4 mharc
= 10 marc
Iomlán = 35mharc

Nó

- (i) Cuntas ar an mothúchán is láidre sa **dráma** = 23 mharc
Teideal an dráma/ ainm an údair. = 2 mharc
= 25 mharc
- (ii) Pearsa a thaitin(nó nár thaitin)leat
Cur síos gairid air/uirthi. 5+5 = 10 marc
= 10 marc
Iomlán = 35 mharc

Nó

- (i) Cuntas ar dhuine de na carachtair. (**Scéal Béaloidis**) = 23 mharc
Teideal an scéil bhéaloidis. = 2 mharc
= 25 mharc
- (ii) Gné den scéal a thaitin leat (nár thaitin leat) = 10 marc
= 10 marc
Iomlán = 35 mharc

[Gaeilge lochtach: 0 – 5 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

(b)

Cuntas gairid ar a bhfuil i gceann amháin de na saothair eile **nár** úsáid tú i gcuid (a) faoin **téama** atá roghnaithe agat as na téamaí atá luaite.

9+9 = 18 marc

Teideal an tsaothair /ainm an údair.

= 2 mharc

Iomlán = 20 marc

Nó

Cuntas gairid ar dhá rud i gceann amháin de na saothair eile **nár** úsáid tú i gcuid (a). Rud amháin a thaitin leat **agus** rud amháin nár thaitin.

= 9 marc x 2 = 18 marc

Teideal an tsaothair /ainm an údair

= 2 mharc

Iomlán = 20 marc

[Gaeilge lochtach: 0 – 3 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

Ceist 1 = 55 mharc

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc don **Ábhar** agus an marc a bhaintear i ngeall ar Ghaeilge lochtach i gcuid (a) **agus** an marc don **Ábhar** agus don Ghaeilge i gcuid (b) a thaispeáint go soiléir sna hionaid chúil ar an bhfreagarleabhar.

CEIST 2 - FILÍOCHT ROGHNACH- (55 mharc)

‘Freagair (a) agus (b) anseo.’

(a)

(i) Téama **i d’fhocail féin**. (Dán **nua** a chum **bean**) = 8 marc

(ii) Cur síos **i d’fhocail féin** ar dhá íomhá (phictiúr)/dhá mheafar
= 4 mharc x 2 = 8 marc

(iii) Teideal an dáin oiriúnach? = 4 mharc
Fáth amháin le do fhreagra = 4 mharc = 8 marc

(iv) An maith leat an dán? = 1 mharc }
Dhá fháth. = 4 mharc x 2 = 8 marc } = 9 marc

Teideal an dáin/file a chum.

= 2 mharc

Iomlán = 35 mharc

Nó

- (i) Mothúchán is mó. (**Sean**Dán le **fear**) = 2 mharc
Dhá fháth. 3 mharc x 2 = 6 mharc = 8 marc
- (ii) An bhfuil an teideal oiriúnach? = 4 mharc x 2 = 8 marc
- (iii) Atmaisféar sa dán. Sampla ón dán 4+4 = 8 marc
- (iv) Ar thaitin an dán leat? = 1 mharc
Dhá fháth. = 4 mharc x 2 = 8 marc = 9 marc
- Teideal an dáin/ainm an fhile. = 2 mharc
- Iomlán = 35 mharc**

[Gaeilge lochtach: 0 – 5 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

(b)

Cuntas gairid ar a bhfuil i ndán a chum **fear** agus **nár** úsaid tú i gcuid (a) faoi mhothúchán amháin atá roghnaithe agat as na mothúcháin atá luaite. = 18 marc

Teideal an dáin/ainm an fhile = 2 mharc

Iomlán = 20 marc

nó

Cuntas gairid ar théama an dáin a chum **fear** agus **nár** úsaid tú i gcuid (a). 6+6 = 12 mharc

Cuntas gairid ar dhá íomhá a thaitin leat nó nár thaitin leat
2(1+2) = 6 mharc

Teideal an dáin/ainm an fhile = 2 mharc

Iomlán = 20 marc

[Gaeilge lochtach: 0 - 3 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh.]

Ceist 2 = 55 mharc

Nóta: Caithfidh an Scrúdaitheoir an marc don Ábhar agus an marc a bhaintear i ngeall ar Ghaeilge lochtach i gcuid (a) agus an marc don Ábhar agus don Ghaeilge i gcuid (b) a thaispeáint go soiléir sna hionaid chúil ar an bhfreagarleabhar

CLUASTUISCINT- (120 marc)

Cuid A :

Fógra a hAon $3 + 4 + 4 + 3$

Fógra a Dó $4 + 3 + 1 + 6$

Fógra a Trí $3 + 6 + 2 + 3$

Cuid B :

Comhrá a hAon $6 + 2 + 6 + 1$

Comhrá a Dó $2 + 5 + 2 + 5 + 5 + 5$

Comhrá a Trí $5 + 5 + 1 + 1$

Cuid C :

Píosa a hAon $2 + 5 + 3 + 5$

Píosa a Dó $3 + 3$

Píosa a Trí $1 + 5$

[Gaeilge lochtach : 0 – 12 a bhaint den iomlán a gnóthaíodh]

Nóta : Míneofar an córas a thuilleadh ag an gComhdháil. Pléifear samplaí freisin as na freagarleabhair.

Míneofar freisin cad ba cheart a dhéanamh i gcás iarrthóra ar cuireadh socruithe speisialta ó thaobh scrúdaithe de ar fail dó/dí. Féach na treoracha atá tugtha ag deireadh na scéime seo.

Triail Chluastuisceana: Téipscript 2008

M5A/7A

Cuid A

Fógra a hAon

Fógraíonn an nuachtán náisiúnta *Foinse* comórtas do mhic léinn sa séú bliain atá ag ullmhú don Ardteistiméireacht. **Aiste sa Rang** an t-ainm atá ar an gcomórtas seo. Comórtas míosúil a bheidh ann a leanfaidh ar feadh ceithre mhí, ó mhí na Samhna go mí Feabhra. Roghnófar ábhair do na haistí a bheidh topaiciúil agus spéisiúil. Is é Microsoft a dhéanfaidh urraíocht ar an gcomórtas. Beidh an fhoirm iontrála le fáil sa nuachtán féin i dtús gach míosa den chomórtas. Beidh duais dhá chéad caoga euro le fáil ag gach buaiteoir chomh maith le luach €500 d'earraí Microsoft don scoil agus foilseofar na duaisaistí in *Foinse*.

Fógra a Dó

Fógraíonn Fondúireacht Eolaíochta na hÉireann, i bpáirt leis an gcomhlacht ríomhaireachta **Dell**, scéim scoláireachtaí tríú leibhéal do chailíní. Bronnfar 10 scoláireacht ar chailíní a bheidh sásta agus cáilithe tabhairt faoi chéim innealtóireachta. Is féidir leo freastal ar aon institiúid tríú leibhéal in Éirinn. Beidh an cúrsa staidéir do na céimeanna seo ag tosú i mbliana, 2008. Bronnfaidh **Dell** liúntas €2,000 in aghaidh na bliana ar feadh ceithre bliana, mar aon le ríomhaire glúine, ar gach bean óg a roghnófar. Chomh maith leis sin socrófar tréimhse taighde dóibh i rith an tsamhraidh i saotharlann taighde acadúil sa stát. Tá gach eolas faoi na scoláireachtaí seo le fáil ach ríomhphost a chur go dtí scoláirí@sfi.ie

Fógra a Trí

Seo fógra ó **Nemeton** – an comhlacht léirithe teilifíse. Tá fáilteoir á lorg ag an gcomhlacht seo. Tá siad ag lorg duine fuinniúil d'oifig ghnóthach a bheidh in ann obair faoi bhrú agus as a stuaim féin. Is i gcathair Phort Láirge atá ceanncheathrú Nemeton suite agus is ann a bheidh an duine a cheapfar ag obair. Beidh dualgais bhreise rúnaíochta agus riaracháin ar an duine a gheobhaidh an post. Tá Gaeilge labhartha agus scríofa de chaighdeán ard riachtanach. Seol litir iarratais agus C.V. chuig: Fáilteoir, Nemeton, Bosca 500, Dún Garbhán, Contae Phort Láirge, roimh an 17ú Samhain 2008.

Cuid B
Comhrá a hAon

Orlaith: Ní fhaca mé thú i rith laethanta saoire na Cásca, a Shéamais. Cá raibh tú?

Séamas: Bhí mé sa Spáinn, a Orlaith, le mo thuismitheoirí.

Orlaith: Ar saoire, an ea?

Séamas: Ní hea ar chor ar bith, a Orlaith. Ag féachaint ar thithe a bhí mé. Beidh mo thuismitheoirí ag dul ar pinsean go luath agus tá plean acu teach saoire a cheannach i sráidbhaile beag gar do Alicante. Teastaíonn uathu a bheith in ann an geimhreadh a chaitheamh ansin. Bhíomar ag féachaint ar na tithe atá ar díol ann.

Orlaith: Nárbh aoibhinn duit é! Cén chaoi ar thaitin an Spáinn leat, a Shéamais?

Séamas: Níor thaitin sé liom ar chor ar bith, a Orlaith! Bhíomar ag dul timpeall le ceantálaí agus bhí mé cráite ag éisteacht leis ag moladh dóibh an teach seo nó an t-árasán siúd a cheannach!

.....

Orlaith: Ach sin plean iontach, a Shéamais. Smaoinigh ar na buntáistí a ghabhann le teach saoire a cheannach sa Spáinn – saoire ar bheagán costais am ar bith is mian leat agus gan mórán trioblóide agat taisteal ann!

Séamas: Ó, ní thaitneodh an saghas sin saoire liom beag ná mór, a Orlaith! B'fhearr liomsa taisteal go háiteanna difriúla le mo chairde. Agus b'fhearr liom an Fhrainc ná an Spáinn mar go bhfuil an Fhraincis agam.

Orlaith: Tiocfaidh malairt intinne ort, a Shéamais, mise á rá leat! Is mó sos beag a bheidh ag teastáil uait sula mbeidh do chéim innealtóireachta agat!

Séamas: Dar ndóigh, d'oirfeadh a leithéid duitse, ceart go leor, a Orlaith! Tá an Spáinnis ar do thoil agat agus eolas agat ar an tír. B'fhéidir go dtógfaidh mé liom chun na Spáinne thú.

Orlaith: Cuir uait an smaoineamh, a dhuine! Ní raibh mé ach ag iarraidh comhairle a chur ort.

Comhrá a Dó

- Pól: Haigh, a Mháire! Gabhaim comhghairdeas leat!
Rinne tú jab iontach mar mhainicín ag an seó faisin aréir! An mainicín is deise ar fad is dóigh liom!
- Máire: Bhuel, níl fhios agam faoi sin, a Phóil, ach bhailíomar €5,000 don naíonra nua taobh leis an nGaelscoil. Bhí slua mór i láthair nach raibh?
- Pól: Bhí cinnte. Ceapaim féin go raibh 200 duine ann.
- Máire: Thart ar an méid sin is dóigh liom. Ach cuireann sé iontas orm go raibh tusa ann! Cheap mé riamh nach raibh mórán suime agat i gcúrsaí faisin
- Pól: Ní fíor sin, a Mháire! Ceannaím éadaí deasa nuair a bhíonn an t-airgead agam agus bainim an-taitneamh as! An bhfuil fhios agat go raibh col ceathrair liom ag taispeáint éadaí na bhfear aréir?
- Máire: Ní raibh, a Phóil! An é sin an buachaill atá thar a bheith dathúil?
.....
- Pól: Is é. Ach inis dom, a Mháire, ar mhaith leatsa bheith i do mhainicín?
- Máire: B'fhuath liom é, a Phóil – saol chomh crua, leamh, leadránach leis!
- Pól: B'fhéidir go bhfuil sé crua ach ní dóigh liomsa go bhfuil saol an mhainicín leadránach, a Mháire. Bheadh deiseanna iontacha agat, seans agat an domhan mór a fheiceáil agus airgead mór a dhéanamh!
- Máire: Is cruthú é sin, a Phóil, ar d'aineolas faoi shaol an mhainicín! Gairm an-chrua is ea í. Bíonn an-strus ag baint léi agus is beag mainicín a thuilleann airgead mór.
- Pól: Bíonn claonadh ionatsa, a Mháire, breathnú ar an taobh dorcha den scéal i gcónaí.
- Máire: Níl sé sin fíor in aon chor, a Phóil. Tá sé ar intinn agamsa rud éigin fóna a dhéanamh le mo shaol seachas é a chaitheamh le suarachas!

Comhrá a Trí

Micheál: Haigh, a Eibhlín. Chonaic mé thú ag díol bláthanna ar an tsráid inné. Cé dó a raibh sibh ag bailiú an airgid?

Eibhlín: Do Chumann Ailse na hÉireann, a Mhichíl. Bhí thart ar scór dinn ar an jab agus rinneamar éacht, mise á rá leat!

Micheál: Inis dom é! Cé mhéad a bhailigh sibh?

Eibhlín: Bhailíomar €10,000 san aon lá amháin, creid é nó ná creid! Bhí scata dinn ar dualgas os comhair gach ollmhargaidh, gach oifig mhór agus gach monarchan ar an mbaile.

Micheál: Iontach! Agus deirtear go bhfuil muintir na hÉireann ag éirí leithleach! Sin bréagnú ceart ar an tuairim sin!

.....

Eibhlín: Is ea, gan amhras, a Mhichíl. Chuir cúpla duine nóta caoga euro i mo bhosca-sa! Sin féile duit, a bhuachaill!

Micheál: Bhuel, a Eibhlín, is comhartha aitheantais é sin ar an obair thábhachtach atá ar siúl agaibh. Ach inis seo dom – cad a dhéanfaidh sibh leis an airgead sin ar fad?

Eibhlín: Ceannóimid mionbhus, a Mhichíl, le daoine a thabhairt go dtí an t-ospidéal i nGaillimh. Agus rachaidh cuid den airgead don ospís chomh maith.

Micheál: Nár laga Dia sibh! Rinne sibh obair iontach, a Eibhlín.

Eibhlín: Bhuel, más maith is mithid! Tá cúpla rud eile ag teastáil. Fostófar banaltraí breise le haire a thabhairt do dhaoine ina dtithe féin; freisin cuirfear leapacha breise ar fáil san ospís anseo.

Micheál: Ádh mór ar an obair go léir; ba bhreá liom cuidiú libh i slí ar bith ar féidir liom mar is obair iontach ata ar siúl agaibh.

Cuid C

Píosa a hAon

Osclaíodh leabharlann nua i mBaile Bhuirne tamall ó shin. Is i bhfoirgneamh ar a dtugtar “An Stór”, i gceartlár an bhaile, atá an leabharlann nua suite. Bhí an foirgneamh seo ag an gcomhlacht *Dairygold* go dtí le fíordhéanaí. Seachas an leabharlann, tá gruagaire, siopa caife agus siopa leabhar san fhoirgneamh. Thóg Comhairle Chontae Chorcaí léas 10 mbliana ar an bhfoirgneamh don leabharlann. Tá gach aon áis nua-aimseartha le fáil ann – an t-idirlíon leathanbhanda agus meaisín cóipeála mar shampla, chomh maith le rogha leathan leabhar do dhaoine fásta agus do pháistí.

Píosa a Dó

Léiríodh dráma nua le Seán Ó Gráinne dar teideal, *Abair Amach É!*, i seanscoil Shailearna, i gConamara, le déanaí. Is údar aitheanta é Seán Ó Gráinne a scríobhann amhráin, lúibíní agus agallaimh bheirte. Ba iad Aisteoirí an Spidéil a léirigh an dráma agus glacadh go rímhaith leis. Scríobh Seán an dráma i mBéarla i dtosach agus thóg sé 6 seachtaine air an dráma a aistriú go Gaeilge. Tá súil ag Aisteoirí an Spidéil an dráma a léiriú i nGaeltachtaí eile sa tír i rith an fhómhair. Léireofar ina dhiaidh sin é ag an bhFéile Náisiúnta Drámaíochta i mBaile Átha Cliath.

Píosa a Trí

Bhí muintir Ailt a’ Chorráin in Iarthar Dhún na nGall ag ceiliúradh an deireadh seachtaine seo caite. Bhí siad ag tabhairt ómóis don Monsignor Daniel Carr a bhfuil trí scór bliain caite aige mar shagart i bparóistí éagsúla ar fud an Oirthuaiscirt. Chaith sé 7 mbliana mar shagart ar Árann Mhór agus thaistil cuid de sheanphobal an oileáin go hAilt a’ Chorráin don ócáid lena meas air a thaispeáint. Tá an Monsignor 85 bliana d’aois ach níl rian ar bith den tseanaois air mar léigh sé an tAifreann gan spéaclaí a chur air agus níor shuigh sé ag am ar bith i rith an Aifrinn.

.....

Sin Deireadh na Trialach!

Tugadh an treoir seo a leanas do na scrúdaitheoirí ar fad:

Níor mhiste do gach Príomhscrúdaitheoir Comhairleach gach a leanann seo a chur in iúl do na Scrúdaitheoirí Comhairleacha. Níor mhiste do na Scrúdaitheoirí Comhairleacha é seo a leanas a chur in iúl dá Scrúdaitheoirí Cúnta:

Sa chás go dtagann scrúdaitheoir cúnta trasna ar script a bhaineann le hiarrthóir ar cuireadh socrúithe speisialta ó thaobh scrúdaithe de ar fáil dó/dí

- níor mhór don scrúdaitheoir cúnta a chur in iúl dá scrúdaitheoir comhairleach go bhfuil a leithéid de script le marcáil aige/aici
- caithfidh an scrúdaitheoir comhairleach a mhíniú don scrúdaitheoir cúnta go bhfuil gach gné den scéim mharcála faoi mar atá leagtha amach le cur i bhfeidhm ó thaobh mharcáil na scrípte de ach amháin nach mbeidh an litriú ná gnéithe áirithe den ghramadach san áireamh
- míneoidh an scrúdaitheoir comhairleach don scrúdaitheoir cúnta go mbeifear ag déanamh fiosruithe ina thaobh seo lena chinntiú go bhfuil an scéim mharcála á cur i bhfeidhm ag an scrúdaitheoir cúnta ina leithéid de chás faoi mar ba cheart.

